

ru) by pak bylo doplnit odcházející jednotku nebo útvar materiálem do výše pohyblivých (nařízených) zásob a vybavit dopravními prostředky tak, aby si útvar (jednotka) mohl sám odebírat z míst výdeje materiálu. Materiální péče o samostatnou jednotku nebo útvar ve svazu by zůstala svazku jen při přidělení vševojenskému svazku nebo svazu na dobu kratší než 48 hodin.

Jednotky ve svazu v síle roty a menší by byly v každém případě přidělovány do materiální péče tomu útvaru (svazku), v jehož prospěch působí.

Týlové zabezpečení jednotek, útvarů, svazků a zařízení přímo podřízených složkám velitelství F (A) nebude dořešeno, pokud nebude procvičováno již na zaměstnáních při odborných shromážděních a při všech cvičeních.

Poznatky ze cvičení vojsk PVO

Plukovník Pravoslav Kalický

Koncem července 1965 proběhlo podle plánu operační přípravy spojenecké, strategicko-operační cvičení vojsk PVO za účasti vojsk PVOS, frontového stíhacího letectva a vyčleněných prostředků PVOV s orgány velení a součinnosti.

Cvičení mělo 3 období s tímto obsahem:

- první období: zaujímání bojové pohotovosti;
- druhé období: bojová činnost vojsk PVO při odrazení prvního hromadného úderu nepřítelů;
- třetí období: likvidace následků jaderného napadení nepřítelů a obnovení bojové pohotovosti vojsk PVO.

Těžiště cvičení bylo položeno do druhého období, ve kterém byly jednotlivé otázky procvičovány na základě skutečných náletových situací. V průběhu cvičení byly získány některé nové zkušenosti a poznatky.

V prvním období — zaujímání bojové pohotovosti vojsky PVO bylo znovu potvrzeno, že vojska PVOS musí být udržována ve stavu trvalé bojové pohotovosti v sestavě blízké operační sestavě s plně rozvinutým a zabezpečeným systémem velení a připraveným systémem technického a týlového zabezpečení.

V podmínkách možnosti nenadálého napadení nepřítelům je nutno počítat s tím, že přechod vojsk PVOS do plné bojové pohotovosti, může být uskutečňován již v průběhu bojové činnosti pohotovostními silami a prostředky. Nelze však vyloučit i existenci kratšího období úhrozy napadení

dení na základě zpráv strategického průzkumu o bezprostřední přípravě nepřítelů k zahájení války. V takových podmínkách mohou vojska PVOS dosáhnout plné bojové pohotovosti ještě do zahájení vlastní bojové činnosti, což může mít rozhodující vliv na efektivnost odrazení prvního hromadného úderu nepřítelů a celkovou účinnost PVO v počátečním období války.

Do obsahu příprav zaujetí plné bojové pohotovosti patří u vojsk PVOS především opatření, související s manévrem stíhacího letectva ke zlepšení a rozptýlení sestavy stíhacího letectva a s přesunem radiolokátorů ke zvýšení účinnosti radiolokačního systému na jednotlivých náletových směrech a odolnosti proti úderům a rušení. Při nedostatku času může být v tomto období uskutečněn i manévr PLRV především k zlepšení bojových sestav u bráněných míst, jakož i ke zvýšení odolnosti před úderem ze vzduchu.

K vážným opatřením patří také plné aktivování záložních míst velení a vyvezení zásob materiálních prostředků. Ponechává odrazení vzdušných úderů v příhraničním pásmu zúčastňuje se vedle vojsk PVOS i frontové stíhací letectvo a síly a prostředky PVOV, je nutno do zahájení bojové činnosti zabezpečit i včasné dosažení jejich bojové pohotovosti. Požadavky na zaujetí plné bojové pohotovosti frontového stíhacího letectva jsou obdobné jako u vojsk PVOS. Pokud jde o síly a prostředky PVOV je nutno počítat s určitým časovým předstihem k realizaci potřebných opatření. Části radio-

lokačních prostředků PVOV je nutno využít k doplnění skrytého radiolokačního systému a jeho protiletadlových raket k vytvoření pásma na hlavním náletovém směru. Přitom však je nutno respektovat bojové určení vojsk PVOV a jeho konkrétní úkoly svázané s činností pozemních vojsk po odražení prvního hromadného úderu nepřítele. Mimořádnou pozornost je nutno věnovat včasné organizaci součinnosti vojsk PVOS s frontovým stíhacím letectvem a vojsky PVO pozemních vojsk. Přitom se řídit zásadou, že v rámci součinnosti řešit jenom ty otázky, které nelze zabezpečit přímým velením při uplatnění principu centralizace velení s ponecháním relativní samostatnosti nižším stupňům. Prostě operační podřízení útvarů (svazků) frontového stíhacího letectva svazkům PVOS není řešením, zabezpečujícím jeho plné využití. Při organizaci velení a součinnosti je nutno účelně uplatnit stupeň centralizace velení na stupni svazku PVOS, ponechat svazkům frontového letectva určitou samostatnost a plně využívat kapacity navedení jeho prostředků. Těžiště použití frontového letectva vzhledem k jeho bojovému složení i sestavě je nutno položit do bojové činnosti proti cílům na malých výškách. Za úvahu stojí i myšlenka, do určité míry osamostatnit tuto činnost frontového letectva s cílem jeho soustředěného použití pro odražení prvního sledu nepřátelského letectva s centralizací velení na stupni zástupce velitele LA pro stíhací letectvo a s dodržením těsné součinnosti s vojsky PVOS a PVOV.

Hlavním kritériem bojové pohotovosti vojsk PVO bude efektivnost při odražení prvního hromadného úderu nepřítele. Základní podmínkou úspěšné bojové činnosti bude **včasné uvedení vojsk PVO do plné bojové pohotovosti a v rozhodujícím okamžiku i uvedení útvarů a jednotek do nejvyšších pohotovostních stupňů, umožňujících hromadné použití na signál.**

Ve druhém období cvičení byly získány některé nové zkušenosti z bojové činnosti sil a prostředků PVO proti cílům, manévrujícím výškou a letcím na malých výškách.

Změny v jaderném potenciálu nepřítele a přesun hlavního úsilí na strategické raketové prostředky jaderného napadení, opravňují k názoru, že hlavní variantou prvního hromadného úderu nepřítele bude úder s následující činností taktického a strategického letectva po sledech. Tako-

vá činnost umožňuje nepříteli nejlépe uplatnit požadavek nenadálosti úderu i za cenu časového roztažení jaderného útoku.

Nelze připustit, aby úder nepřítele raketami byl uskutečněn v podmínkách, kdy hlavní část našeho letectva je na letišti. Nejdůležitějším úkolem strategického průzkumu v tomto období bude zjistit odpálení raket nepřítele a **prvním opatřením operačního stupně velení bude zabezpečit včasný hromadný vzlet letectva.** Přitom je nutno mít na zřeteli, že odražení vzdušného úderu nepřítele bude časově splývat s vlastním prvním hromadným úderem, přičemž v příhraničním pásmu stíhací letectvo bude vcházet do prvního sledu tohoto úderu. Bude-li část stíhacího letectva v tomto okamžiku již v prostorech přehrazování ve vzduchu, hromadný vzlet hlavní části letectva bude usnadněn a budou vytvořeny i lepší podmínky k odražení prvního sledu nepřátelského letectva.

Těžiště bojové činnosti při odražení prvního hromadného úderu bude na základním náletovém směru, přičemž část úsilí bude i na jižním a severním směru (z hlediska ČSSR). Tomuto je třeba plně podřídit i mírovou sestavu vojsk PVO a propracování variant velení z operačního a taktických stupňů vojsk PVOS.

Maximální úsilí činnosti musí být soustředěno na zničení vzdušných cílů, letců na malých výškách ještě na přístupech k bráněným objektům. Ke splnění tohoto úkolu je nutno soustředit hlavní úsilí stíhacího letectva, se zachováním zálohy pro narůstání úsilí. PLRV ničit pak vzdušné cíle v prostorech (pásmech) jejich účinné působnosti.

Velení stupní sboru PVOS musí z hlediska hlavního obsahu nepřetržitě upřesňovat přidělení vzdušných cílů podle vývoje vzdušné situace a nespokojovat se jenom prvotním rozdělením na základě počáteční situace. Armádní stupeň velení vojsk PVOS musí pak zabezpečit narůstání úsilí na rozhodující směry a kontrolovat a usměrňovat rozhodnutí velitelů sborů v zájmu plnění bojových úkolů podle zámýslu velitele armády.

Vzdušné údry nepřítele odražejí vojska PVO v podstatě palbou a manévrem, jenž se opírá o nepřetržitý radiotechnický průzkum a všestranné technické, speciální a týlové zabezpečení. Podíl těchto hlavních činností obsahu velení na bojové činnosti spočívá v rozhodujícím významu palby a manévru. Palba PLRV a stíhacího letectva je rozhodujícím konečným

opatřením vojsk PVO ke zničení vzdušných cílů. Realizace palby plně závisí na radiotechnickém průzkumu, jenž musí včas zjistit a nepřetržitě vést vzdušné cíle a navést na ně stíhací letectvo a PLRV. U stíhacího letectva kromě toho nutno palbu považovat za výslednici úspěšného manévru ve vzduchu. V průběhu bojové činnosti bude mít rozhodující význam manévr stíhacím letectvem, své místo a uplatnění nachází i manévr RTV a částečně i manévr PLRV. Manévrem bude nutno také řešit vyvedení sil a prostředků PVO zpod úhrozy radiačního zamoření. Po splnění úkolů stíhacího letectva při odrážení prvního sledu nepřátelského letectva (po hromadném vzletu), bude nutno urychlit uvedení útvarů a jednotek stíhacího letectva do bojové pohotovosti (zkrátit proces doplnění LPH a bojovými prostředky, jakož i technickou přípravu letounů po přistání). V zájmu plynulého zásobování PLRV raketami je nutno rozložení zásob raket a normy spotřeby podřídit hlavněmu úsilí PLRV při ničení vzdušných cílů v prvním hromadném úderu.

V třetím období cvičení — při likvidaci následků jaderného napadení a obnově bojové pohotovosti vojsk PVO bylo potvrzeno, že je nutno počítat s narušením systému PVO a značnými ztrátami.

Průběh a výsledky cvičení plně potvrdily rozhodující podíl vojsk PVO na splnění úkolů v počátečním období války. Vzhledem k tomu, že hlavní jadernou silou nepřítel na válčišti je stále ještě taktické letectvo, jehož hlavní těžiště spočívá v bojové činnosti na malých výškách, **rozhodující pozornost je třeba věnovat zvýšení efektivnosti PVO na těchto výškách a to nejen zaváděním nových bojových prostředků, ale především maximálním využitím současných bojových prostředků.** Dále je nutno docracovat a zdokonalit velení a součinnost na všech stupních a plně využít manévru v průběhu bojové činnosti.

Rozhodující činností v tomto období bude shrnutí výsledků a účinků jaderného napadení nepřítel a rozhodnutí k obnově bojové pohotovosti v podmínkách nepřetržité bojové činnosti. Mimořádnou důležitost bude mít udržení nepřetržitého velení a dovedné využití záloh.

V tomto období bude nutno počítat nejen s plným využitím záložních míst velení, ale i s možností větších změn v celém systému velení (zrušení jednotek, popřípadě útvarů, jenž mají velké ztráty a změny v podřízenosti). Systém velení musí s takovou možností počítat a mít předem připravenou variantu kádrového a technického zabezpečení změn. Narušenou operační sestavu nutno doplnit zasazením záloh a dovedným využitím manévru sil a prostředků PVO na hlavní směry z méně ohrožených směrů. Rozhodující úloha bude příslušet operačnímu stupni velení a část úkolů bude muset splnit i další stupeň velení. Zvláštní pozornost je třeba věnovat vyhodnocení radiační situace a konkrétním opatřením k likvidaci jaderného napadení. Likvidaci jaderného napadení a znovuzaujetí bojové pohotovosti nelze považovat za jednorázovou akci, ale jednotlivá opatření je nutno uskutečňovat nepřetržitě v zájmu nepřerušené bojové činnosti.

Poznámky k řízení operační přípravy

(VM 1/1965)

Podplukovník Ladislav Jaček

Príspevek gen. Knotka o metodách operační přípravy pokládám za velmi užitečný a přimlouvám se za to, aby redakce podnítila diskusi na toto téma. Tím pomůžu jednak při řešení otázek přípravy velitelů a štábů, jednak dá teoretické podklady pro uvažovaný předpis nebo

směrnici o metodách a organizaci operační a taktické přípravy.

Autor oprávněně kritizuje stav, kdy opatření operační i taktické přípravy nemají ten výsledný efekt, který od nich očekáváme. Přitom má autor na mysli zejména cvičení, o nichž víme, že mají